

відновлюється після зовнішніх шоків і чи зберігає при цьому потенціал для розвитку – що є особливо критичним в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Пенська І.О. Організація планування операційної діяльності на підприємствах. *Ефективна економіка*. 2021. № 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.5.100>.

2. Носань Н.С., Якименко Т.В., Панченко Р.В. Стратегічне планування діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-16>.

3. Бірюченко С.Ю., Сотник А.А., Ткачук Г.Ю. Планування економічної безпеки релокованих підприємств в умовах воєнного стану. *Економічний простір*. 2026. № 210. С. 299–306. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.210.299-306>.

4. Хаустова В.Є., Решетняк О.І. Резильєнтність економіки: сутність і виклики для України. *Бізнес Інформ*. 2023. № 7. С. 30–41. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-7-30-41>.

**Миронець М.А.,**  
PhD

Надслучанський інститут  
Національного університету водного господарства та  
природокористування,  
м. Березне

**Блищик В.П.,**  
здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня  
Національний університет водного господарства та  
природокористування  
м. Рівне

## **ФІНАНСОВІ ВАЖЕЛІ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ У ПЕРІОД ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ НА ЗАСАДАХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

Сучасна система відновлення економіки України вимагає принципово нових підходів до відтворення та нарощування потенціалу суб'єктів господарювання реального сектору. Тривала макроекономічна нестабільність, руйнування логістичних ланцюгів та втрата значної частини виробничих потужностей зумовлюють необхідність переходу від стратегії простого виживання до стратегії випереджального розвитку. Проте процес стабілізації та відбудови вітчизняних підприємств не може орієнтуватися

на застарілі, ресурсомісткі моделі. Він має відбуватися синхронно із глобальними трансформаційними трендами, базовим вектором яких є Цілі сталого розвитку (ЦСР) ООН на період до 2030 року.

У цьому контексті особливого значення набувають ЦСР 8 («Гідна праця та економічне зростання»), ЦСР 9 («Промисловість, інновації та інфраструктура») та ЦСР 12 («Відповідальне споживання та виробництво») [2]. Інтеграція цих орієнтирів у фінансово-економічну діяльність підприємств потребує формування дієвого фінансового механізму. Його функціональне призначення полягає у забезпеченні капіталізації наявних і новостворених активів, залученні інвестиційних ресурсів на засадах екологічної та соціальної відповідальності (ESG-критеріїв) та відновленні загального економічного потенціалу суб'єктів господарювання.

Теоретико-методологічні засади формування фінансових механізмів розвитку підприємств, оцінки їхнього потенціалу та капіталізації активів висвітлено у працях провідних вітчизняних та зарубіжних науковців [1]. Разом з тим, в умовах постійних безпекових та економічних викликів потребує додаткового дослідження синергетичний ефект від поєднання традиційних фінансових інструментів із вимогами циркулярної економіки та ЦСР, що є критично важливим для забезпечення довгострокової стійкості реального сектору.

Потенціал підприємства є комплексною системою, яка об'єднує фінансовий, виробничий, кадровий, технологічний та інноваційний складники. Ефективність його відновлення у стабілізаційний період прямо залежить від адаптивності та цілеспрямованості фінансових важелів, що використовуються як на мікро-, так і на макрорівні [1]. Підвищення капіталізації суб'єктів господарювання в сучасних умовах трансформується: ринкова вартість підприємства тепер визначається не лише обсягами матеріальних активів чи поточного прибутку, а й ступенем його залученості до процесів сталого розвитку.

Світова практика демонструє різноманіття підходів до розв'язання цієї проблеми. Зокрема, міжнародний досвід свідчить, що успішна капіталізація та відновлення потенціалу підприємств у період економічної стабілізації забезпечується через поєднання регуляторних інструментів та масштабних фінансових стимулів.

У контексті імплементації ЦСР міжнародна практика пропонує кілька дієвих моделей. По-перше, це система «Блендед-фінансування» (Blended Finance) у межах Європейського зеленого курсу, де державні субсидії поєднуються з приватним капіталом, мінімізуючи первинні ризики для інвесторів. По-друге, інструменти «Перехідного фінансування» (Transition Finance), які відкривають доступ малому та середньому бізнесу до цільових грантів європейських фондів на етапі екологічної перебудови виробництва. По-третє, стандартизація через ЄС-Таксономію (EU Taxonomy), що

капіталізує реальні нематеріальні активи компаній та підвищує їхню вартість через високі ESG-рейтинги [3]. По-четверте, стимулююча фіскальна політика на прикладі досвіду Німеччини та країн Скандинавії, де кошти від екологічних податків через спеціальні фонди повертаються у реальний сектор для фінансування енергоефективності та циркулярних технологій [4].

З огляду на це, структуру вітчизняної системи фінансових важелів у координатах ЦСР доцільно сформувати за кількома взаємопов'язаними напрямками [2]. Державні фіскальні та регуляторні інструменти передбачають, що податкова політика має виконувати потужну стимулюючу функцію. Для підприємств, які впроваджують моделі циркулярної економіки, обґрунтованим є запровадження інвестиційного податкового кредиту (зменшення податку на прибуток на суму екологічних інвестицій), тимчасових податкових канікул для інноваційних стартапів та оптимізації екологічного оподаткування на основі реального зниження шкідливого впливу на довкілля.

Кредитно-трансформаційні важелі є критичними в умовах дефіциту власних коштів, коли відновлення виробничого потенціалу вимагає залучення позикового капіталу через програми пільгового кредитування, державні гарантії та компенсацію відсоткових ставок. Орієнтація банківського сектору на ESG-скринінг позичальників дозволяє підприємствам, що інтегрують ЦСР, отримувати доступ до дешевшого та тривалішого «зеленого» кредитування.

Міжнародне грантове та інвестиційне фінансування, зокрема цільові гранти міжнародних фінансових інституцій на відновлення критичної інфраструктури, цифровізацію бізнес-процесів та підвищення кваліфікації персоналу, безпосередньо працює на капіталізацію підприємства. Таке фінансування оновлює матеріально-технічну базу, не створюючи при цьому додаткового боргового навантаження.

Інструменти внутрішнього фінансового інжинірингу та капіталізації нематеріальних активів спрямовані на формування цільових фондів розвитку через оптимізацію розподілу прибутку. Особливого значення набуває капіталізація нематеріальних активів. Міжнародні екологічні сертифікати, патенти на «чисті» технології, впровадження принципів гендерної рівності та гідних умов праці формують позитивний гудвіл. Цей гудвіл стає реальним фінансовим активом, що підвищує ринкову вартість підприємства та його привабливість для стратегічних інвесторів.

Отже, відновлення та капіталізація потенціалу вітчизняних підприємств у період економічної стабілізації вимагають системної взаємодії внутрішніх фінансових ресурсів та зовнішніх стимулів із урахуванням передового міжнародного досвіду. Застосування фінансових важелів – від податкових преференцій та пільгових кредитів до

капіталізації екологічного гудвілу – має базуватися на імперативах Цілей сталого розвитку. Інтеграція ЦСР у фінансове планування суб'єктів господарювання є практичним інструментом підвищення конкурентоспроможності, мінімізації ризиків та формування міцного фундаменту для довгострокового сталого розвитку національної економіки.

#### Список використаних джерел

1. Миронець М.А. Забезпечення розвитку підприємницького потенціалу у лісовому господарстві : дис... доктор філософії : 051 / Національний ун-т водного господарства та природокористування. Рівне, 2026. 306 с.

2. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019. URL: <https://president.gov.ua/documents/7222019-29825>.

3. Recommendations on transition finance. *Official Journal of the European Union*. URL: [https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/overview-sustainable-finance\\_en](https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/overview-sustainable-finance_en).

4. Financing the Green and Net-Zero Transition in the EU Eastern Partnership Countries. URL: <https://eu4environment.org>.

**Міхач Є.Т.,**

студентка 2-го курсу

Науковий керівник: **Волощук Л.О.,**

д-р екон. наук, професор

Національний університет «Одеська політехніка»

м. Одеса

## **РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Розвиток підприємницької діяльності є одним із ключових чинників формування економічної стабільності та зростання країни. В умовах воєнного стану роль бізнесу стає вкрай важливою, оскільки підприємницький сектор наповнює бюджет, формує значну частину ВВП, створює нові робочі місця, забезпечує функціонування ключових виробництв і активно допомагає у відновленні економіки.

Підприємницька діяльність - це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, спрямована на отримання прибутку, яка здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями)